

Kunnskapsdepartementet

Deres referanse:

Vår referanse:
14/373-6

Vår dato:
04.05.2015

Høring: Nasjonale deksamener - endring i forskrifter om rammeplan for grunnskolelærerutdanning for 1.-7. trinn og 5.-10. trinn, rammeplan for sykepleierutdanning og rammeplan for bachelor i regnskap og revisjon

Regjeringen har bestemt at det skal innføres nasjonale deksamener i enkelte fag i høyere utdanning: grunnskolelærerutdanningene for 1.-7. trinn og 5.-10. trinn, sykepleierutdanning og bachelor i regnskap og revisjon. I høringsbrev datert 2.2.2015 foreslås det å innføre en generell hjemmel til å pålegge alle institusjoner og/eller fagmiljøer å kunne avholde nasjonale deksamener i de gjeldende studier.

Universitets- og høgskolerådet er opptatt av tiltak som styrker/sikrer kvalitet i utdanning og forskning. UHR tar til etterretning at KD har bestemt at NOKUT skal gjennomføre en pilot og mulighetsstudie med nasjonal deksamener innen revisjonsfag, sykepleiefag og lærerutdanning, men ser ikke at nasjonal deksamener vil være det viktigste kvalitetsfremmende tiltak i profesjonsutdanninger med rammeplan. UHR mener at mange andre tiltak, som bl.a. utvikling og ivaretagelse av nasjonale retningslinjer for læringsutbyttebeskrivelser og arbeid med karakterharmonisering er viktigere aktiviteter for kvalitetsutvikling. UHR mener at det bør være unødvendig med en forskriftsendring for å gjennomføre denne pilotstudien, og ønsker å være med og evaluere pilotene. Eksamensresultatene i en pilotstudie må ikke inn på studentenes vitnemål.

UHRs styre og fagstrategiske organer har tidligere pekt på en rekke utfordringer ved nasjonale deksamener og det er varierende oppfatninger om hensiktsmessigheten av en slik eksamen. Noen fagmiljøer og institusjoner mener at innføring av nasjonale deksamener, til tross for departementets myndighet til å fastsette nasjonale rammeplaner, utfordrer prinsippet om faglig autonomi fordi tiltaket går inn i utøvelsen av utdanningen på et høyt detaljnivå. Det stilles dessuten spørsmål ved dokumentasjonen av en nasjonal eksamen som indikator for nivåsammenlikning institusjonene imellom og som katalysator for utvikling av utdanningene. Andre ser et potensial for kvalitetsutvikling også gjennom bruk av nasjonale eksamener.

Fra helse- og sosialfagmiljøene side anføres det at det virker lite hensiktsmessig å endre rammeplanen for sykepleierutdanningen nå, når KD så klart har signalisert at dagens rammeplaner for disse fagområdene skal erstattes av et annet system for fastsetting av kompetansekrav til profesjonsutdanningene.

Kunnskapsdepartementets følgegruppe for lærerutdanningsreformen peker i sin femte rapport *Grunnskulelærerutdanningene etter fem år - status, utfordringer og vegar vidare*, i kapittel 6 om styring og faglig kvalitet, på at ansvaret for styring og faglig kvalitet i grunnskolelærerutdanningene i større grad bør flyttes fra sentrale styresmakter til institusjonene, slik man for eksempel har sett i Finland. Følgegruppen sier at nasjonal deksamener vil være et steg i feil retning for å oppnå slik kvalitet. Følgegruppen peker også på en rekke implikasjoner av tiltaket (kap. 6.6., s. 119)

Departementet viser i sitt oppdragsbrev til NOKUT, og i høringsbrevet, til at nasjonale prøver har vært benyttet i grunnopplæringen i flere år, med godt resultat, og at tiltaket forventes å ha en tilsvarende

effekt i høyere utdanning. Vi spør om det er gitt at slike erfaringer kan overføres direkte fra en sektorvirksomhet til en annen.

Departementet foreslår at nasjonale deksamener skal være obligatorisk, og at resultat fra nasjonal deksamnen enten teller med i endelig karakter eller at karakteren fra nasjonal deksamnen synliggjøres på vitnemålet. Dette er en vesentlig forskjell fra hvordan nasjonale deksamener blir benyttet i grunnopplæringen, og reiser både prinsipielle og praktiske spørsmål. Et viktig prinsipp for kvalitet i høyere utdanning er at utdanningen skal være forskningsbasert, og at det er sammenheng mellom læringsutbyttebeskrivelsene, undervisning og vurdering. Det er en utfordring at vurderingen gjøres uavhengig av/ikke inngår i denne helheten. Rent praktisk ser vi flere utfordringer knyttet til sensur og studentenes klageadgang med mer.

UH-loven § 3-2 andre ledd gir departementet myndighet til å fastsette nasjonale rammeplaner for enkelte utdanninger og lovhjemmel til å gjennomføre nasjonale deksamener. De fagmiljøene det gjelder er i samarbeid med NOKUT i gang med planleggingen av pilotprosjekter i 2015, uten at det er behov for å gjøre en generell forskriftsendring først. Fra NOKUTs side er det klart at ordningen skal evalueres og at fagmiljøene selv skal spille en sentral rolle i evalueringen. Foreliggende forslag til forskriftsendring vil innebære en permanent forskriftsendring før evalueringen har funnet sted. Dersom evalueringen skulle vise at tiltaket ikke gir hensiktsmessige resultater, er det tungvint å reversere forskriftsendringen UHR betrakter derfor forskriftsendring i denne omgang som unødig, og vil ikke anbefale dette. Vi foreslår at forslag om eventuell lovendring utsettes til etter at evalueringen er gjennomført.

Vennlig hilsen

Sign.

Ole Petter Ottersen
Styreleder

Ola Stave
generalsekretær